

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pest'a Domineca 11/22 ian.</p>	<p>Va esi in fia-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In fia- runtii capeta dóne tablouri pompoze.</p>	<p>Pretulu pentru Austria pe ian.—jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr. Romani'a pe ian.—jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 2.</p>	<p>Cancelari'a redactiunii Strat'a lui Leopoldu Nr. 33, undé sunt a se adresá manuscriptele si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romani'a in librari'a dloru Socecu et comp. in Bucuresci.</p>	<p>Anulu VI. 1870.</p>
---	--	--	-------------------	---	--	--------------------------------

Institutu pentru educatiunea feteloru romane in Crisian'a.

Onorata Redactiune!

Mai de multu s'a descoperitu pe aicea o dorintia generala, de a se iofintiá unu institutu de *creștere* (pensionatu) pentru fetele romane.

Ca timpulú sê nu tréca si mai departe peste dorintiele nóstre, subscris'a s'a incumetatu a adresá provocarea si respective rogarea ací alaturata catra mai multe dame romane, ca sê aiba bunetate de a primí sarcin'a adunârii de oferte pentru realisarea institutului anumitu.

Ca inse acést'a intreprindere sê devina generalminte cunoscuta intregului publicu romanu, cu tóta onórea rogu pe onor. Redactiune sê binevoiésca a publicá acést'a provocare si in colónele stimatei sale foi, si a primí de odata si colectele ce s'ar trimite d'a dreptulu la onor. Redactiune.

Primiti respectulu cu carele sum
Oradea-Mare 7 ian. 1870.
stimatória

Paulin'a Romanu n. Covaciu.

Onorabila Dómna!

Nu este trebuintia sê ne folosimu de arguminte, câ-ci este generalminte recunoscuta, câ

seesulu femeiescu duce o róla emininta in cultur'a natiunala.

Déca ficele nóstre in lips'a culturai natiunale, nu se potu formá caractere firme de romanu, de unde vomu avé astfeliu de mame, cari sunt primele instruitórie a generatiunii? deci onorabila Dómna! sciu câ sunteti de o parere cu mine, si de convictiune, ca inainte de tóte noi avemu trebuintia de institute pentru educatiunea fetiteloru romane.

Esistandu aceste institute, ele sunt pentru familiile mai misere scuturi de aparare, ér pentru cele mai favorite in starea materiala medilóce de a cascigá cultur'a natiunala.

In esistinti'a acestoru institute romanesci, parintii nu voru fi siliti sê-si deie ficele loru pe la institute straine, unde nici câ audu limb'a loru materna, si nu se deprindu in cultulu loru religiunariu, ci de fragede se abatu de la carrea romanismului, nu voru fi siliti parintii se primésca in casele loru invetiatoresc cu limb'a si educatiunea eterogena, ci voru avé oca-siunea binevenita a le tramite la foculariulu comunu a culturai natiunale, prin ce generatiunea va fi scapata de indiferentismu si renegare. Onorabila Dómna! numerulu si sporiulu intielegintiei nóstre romane de astadi in comitatulu Bihorului ba si acelorú invecinate avemu de a-lu multiumí mai alesu gimnasiului

de Beiusiu. Déca se infintiá pe tiermulu Crisia-
nei de odata cu acestu gimnasiu si unu institutu
de fete, in adeveru câ seculu femeiescu pe la
noi in respectulu culturai natiunali ar stá in
acelu građu in carele stá seculu barbatescu.

Situatiunea geografica ni aréta, câ ele-
mentulu nostru pe aicea stá in vecinetate cu
elementulu, carele prin poterea spirituala si ma-
teriala predomnindu preste noi, e gat'a sê ne
absórba déca nu ne vomu inarmá nu numai
drépta ci si stang'a.

Cuventulu timpului ni impune detorinti'a
câ ce s'a intrelasatu sê incepemu noi, câ-ci se
apropie ór'a a 12-a. Infintiarea institului roma-
nescu de fete in Crisian'a cu localitatea in Ora-
dea-Mare, ca a unui centru anumitu, este o nece-
sitate imperativa.

Intr'adeveru e grea acést'a intreprindere,
si initiativ'a din parte-mi cam genante, câ-ci sunt
dómne mai respectabile, cari se conduca acést'a
causa, consciinti'a-mi inse, câ nu fal'a, nu vanitatea
de a escelá, ci iubirea natiunei mele, si trist'a
esperintia din trecutu despre cultur'a natiunala
a feteloru nóstre imboldindu-me, mi-au dictatu
sê facu inceputulu cu darea denariului meu si
sê adaugu si eu petricio'a la ridicarea edifi-
ciului natiunalu.

Mari si multe potu fi greumintele ce ni
stau inainte, déca voimu inse ajungerea scopului,
trebuie sê incepemu odata.

Nu toti potu gustá din fruptulu po-
mului plantatu; rol'a plantatoriului sê fia a nós-
tra: guste urmatorii dulcéti'a fruptului si a feri-
cirii, noi totu vomu fi multiemite.

Privindu la acea impregiurare, câ educatiu-
nea si sciintiele suntu universali, si câ aceste se
invétia in comunu, éra religiunea ficarele in
parte de la sufleteriulu seu, trebuie sê desco-
perimu de la inceputu, câ *acestu institutu n'are
sê fia confesionalu, ci romanescu.*

Toti la olalta inca suntemu pucini si de-
bili, dara dismembrati confesiunalminte, ce ar fi
de noi?

Deci onorabila Dómna! vinu cu tóta onórea
a Ve rogá, ca cumpenindu aceste, sê binevoiti a
staruf in giurulu Domniei Vóstre pentru adu-
narea colecteloru marinimóse spre acestu scopu.

Sumele adunande si sosinde se voru depu-
ne de locu la Cass'a de pastrare in Oradea-Mare,
unde voru fructificá pana la dispusetiunea unui
comitetu formandu spre acestu scopu.

De vomu aduná intr'unu anu numai dóue-
trei mfi de fiorini, totu-si vomu avé materialulu
recerutu pentru sporiulu edificatiunei ulterióre.

Deci cu sperantia in bunulu Ddieu si in ge-

niulu natiunei nóstre, cari ne-au sustienutu si con-
dusu pana in tempurile de fatia, sê pasínu ina-
inte!

Oradea-Mare 1870.

Cu onóre natiunala
stimatória

Paulin'a Romanu n. Coveciu.

Publicámu cu bucuría aceste síre. Ap-
lámu si noi la zelulu natiunalu alu dómneloru
romane, — si dorimu ca frumós'a idea a dóm-
nei Paulin'a Romanu sê se realizeze câtu mai
curendu!

Unu institutu pentru educatiunea feteloru
romane in Crisian'a este de suprem'a necesitate!

Deschidemu dara cu placere colónele foi
nóstre pentru publicarea contribuiriilor si in-
cepemu subscriptiunile din partea nóstra cu 10
florini.

L I D O.

I.

Lido, Lido, a ta zimbire
Este unu raiu desfetatoriu;
Ah, inchina a ta gandire,
Planului de mantuire,
Lido, Lido, scumpu odoru!

O vointia, o cugetare,
Unu minutu favoritoriu:
Si la tiermulu de scapare
Alu meu bratiu de consolare...
Lido, Lido, dulce-odoru!

— Ah dispare-mi din vedere,
Demonu dulce-amagitoriu!
Pan' la bratiulu de placere
Fapta négra — de muiere —
Mergi satanu imbetatoriu!

— Nóptea-e négra, 'ntunecata,
Somnulu greu si visulu linu,
Nici o síopta desteptata,
Nici o frundia leganata,
Numai dulcele-ti suspinu...

O vointia, o cugetare,
Unu minutu favoritoriu:
Si ah la tiermulu de scapare
Alu meu bratiu de consolare,
Lido, Lido, dulce-odoru!

— Ah ce dulce-i în sperare
Cestu planu mandru 'ngrozitoriu,
Ce sedusa lamentare,
Ce sinistra cugetare,
Ce visu negru 'mbetatoriu!

* * *

Si prin nóptea cu fióre
Bate-o buha arip'a 'n ventu,
Si s'aventa cobitóre,
Si pe ceriu o stea 'n lucróe
Cade 'n culme pe pamentu....

II.

Intr'a noptii grea tempire,
Dóue pepturi unu amoru,
Dóue budie 'ntro sioptire,
O simtíre, o multiamire:
Unu pecatu ingrozítoriu.

— Nu vedi dulce, ce pasiesce
Colo 'n anghiu amenintiandu?!
Fatra-i palida negresce,
Gén'a-i cade, 'ngalbinesce,
Gur'a-i pare blastemandu.

Vedi o umbra, vine, piere,
Si resare din pamentu,
Par' câ dîce cu dorere:
„O femeia a ta placere
Stórcé sange în mormentu.

— Lido, Lido-o nalucire,
Visu ce piere 'n nimiciri;
Vinu pe bratiulu de iubire
Imbetati de multiamire,
Imbetati de fericiri!

O fantasma, ce dispare
Ca unu echo trecatoriu
La o calda 'mbratosiare,
La o dulce sarutare,
La o siópta de amoru.“

Astu-feliu dîce negrulu mire
Ascundiendu-i capu 'n sinu,
Si-o desmérda cu zimbire,
Si-i imbéta cu sioptire
Greulu cugetu si suspinu.

Dar o umbra desperata,
Cu sinu palidu sangeratu
Pare viua si destépta,
Si sinistra par' c'aréta
Sangele rosîndu pe patu....

Umbr'a piere, umbr'a vine
Nóptea 'n visu la capatáiu.
Si la a lampeloru lumine,
Si la luna 'n seri senine
Se rentórcé din sicriu.

Nu-i linisce, nu-i recóre
Sufletului maltratatu;
Nu-i repausu pe sub sóre,
Ah, câ-ci ea-i ucigatória
De consórcé, de barbatu!!...
V. R. Buticescu.

Secretulu.

— Comedia în unu actu. —

(Urmare.)

Cimpoiasiu: În bucuri'a mea uitai sê facu
acést'a, ci alergai numai decâtu la otelu, de-
mandai cocieriului sê prindia caii la tra-
sura, si peste unu patrariu de óra plecai în sa-
tulu acest'a. Inca nu trecù jumetate de óra, de
candu sosí ací. Abié me coborí din carutia, sco-
sei portretulu din pusunariu, si-lu aretai celui
d'antáiu trecatoriu, întrebându câ unde siede
domnulu acest'a? Se vede, câ portretulu e fórté
bine nimeritu, câ-ci omulu întrebatu lu-cunoscù
numai dectâu, si me întrebà ací.

Anastasi'a: Si de unde cunosci dta pe bar-
batulu represintatu în acea fotografia?

Cimpoiasiu: Este o istoria cam lunga.

Amali'a: Povestestece-ni-o!

Cimpoiasiu: E bine, ascultati dara necasulu
meu! Acuma-su siepte luni, erá o érna grozava.
Siedeam cu famili'a mea în odaia. De odata au-
dîramu, câ înaintea casei se oprí o trasura. Me
uitai pe feréstá, si în trasura afara de cocieriu
vedíui dóue persóne. Unu barbatu si o femeia
tinera. Barbatulu se scoborí si intrà în curtea
mea. Eu estí spre intimpinarea óspelui meu. Ne
intelniramu chiar în usi'a antisiambrei. Dupa
salutârele indatinate, intraramu ambii în odaia,
si acolo dinsulu me întrebà, déca sum eu Ste-
fanu Cimpoiasiu? Da, i respunsei. O mica ro-
gare am catra dta, mi-dîse apoi elu. Ti-ştáu la
dispositiune, domnulu meu, i respunsei. Vinu de
la domnulu notariu, începù dinsulu érase, si
acel'a mi-spuse, câ dta ai o casa de datu în chi-
ría. Da, fu respunsulu meu, chiar în capetulu
satului am o casutia, care zace în midiloculu
unei gradini, prin care curge unu riu sprintenu;
deosebitu vér'a e o locuintia fórté placuta. Am
audítu, respunse elu, scíu tóte; deci eu am vi-
nitulu la dta a te rogá, sê mi-o dai în chiria. Cu

tóta placerea. Incâtu pentru pretiu, continuâ éراسى elu, credu câ ne vomu întielege; câtu céri? I spusei o suma. Dinsulu dreptu respunsu mi si platí o luna înainte. Apoi esframu si lucondusei la locuinti'a inchiriata. Ajungându acolo, domnulu luâ in bratie pe dam'a cea din trasura, carea se parea a fi pré bolnava si slaba, si o duse in odaia. Domnisiór'a, mi-dîse elu, va locuí aci, vei avé bunetate a cautá o muiere, carea sê grigésca de dins'a. Eu facui si ast'a numai decâtu. A dóu'a dî domnulu se duse...

Amali'a: Si-apoi?

Cimpoiasiu: A trei'a dî vení éra. Nu se póte descrie bucuri'a fetei, candu lu-revedíu. Lu-sarutá de mí de ori si...

Amali'a: Si ce inca?

Cimpoiasiu: Si dîse, câ dins'a se simte cu multu mai bine, par' câ s'a insanetosiatu de totu.

Amali'a: Si-apoi?

Cimpoiasiu: Apoi barbatulu éراسى s'a dusu, dar peste câte-va dîle viní éراسى; si dupa aceea in fia-care septemana vinea la dins'a odata séu de dóue ori.

Anastasi'a: Inca si acuma?

Cimpoiasiu: Chiar acél'a mi-e necesulu, câ acuma nu mai vine.

Amali'a: Cum asié?

Cimpoiasiu: De óra-ce dinsulu a fostu atâtu de galantu, incâtu in lun'a prima mi-a platitu indata totu ce am pofitu, am avutu incredere deplina intr'insulu, si nici prin visu nu mi-a trecut, câ me voiu amagí. Inse o patfi si ast'a.

Amali'a: Cum?

Cimpoiasiu: Inainte de ast'a cu vr'o dóue luni, pe candu din intimplare nu eram a casa, domnulu meu viní si se duse cu féta cu totu, remanendu-mi detoriu cu chirí'a de pe patru luni. Acésta caletoría grabnica me surprinse, cu tóte aceste inse asceptai o septemana intréga in acea convingere firma, câ dinsulu de siguru va vení sê-mi platésca. Asceptai o septemana, inse totu insedaru; trecù si a dóua, a trei'a si a patr'a, inse domnulu meu totu nu viní. Atunce apoi se rupse si firulu paciintiei mele, si plecai sê cercu pe detorasiulu meu. De óra-ce inse nu scíu cum lu-chiama, nici câ unde siede, umblai totu inde-siertu, pana ce in fine — precum vi spusei — fotografi'a din Clusiu me indreptá in urm'a lui, si acuma sum aice.

Anastasi'a (emotiunata): Unde e fotografi'a aceea?

Cimpoiasiu: Aice. (O predâ.)

Anastasi'a: Hah, barbatulu meu! Grozavu!

Amali'a: Liniscesce-te, scump'a mea. Barba-

tulu teu de siguru e nevinovatu. (Catra Cimpoiasiu.) Erá tînera domnisiór'a aceea?

Cimpoiasiu: Cam de 17 — 18 ani.

Anastasi'a: Frumósa?

Cimpoiasiu: Fórte frumósa.

Anastasi'a: Incantatória?

Cimpoiasiu: Nu scíu, câ-ci nici odata n'am audít'o — cantandu.

Anastasi'a: Placuta?

Cimponasiu: Fórte.

Anastasi'a: Graciósa?

Cimpoiasiu: Ba nu erá dieu acea gratiósá, ci intru adeveru farmecatória.

Anastasi'a: Erá nalta?

Cimpoiasiu: Ca trestí'a 'n balta.

Anastasi'a: Blondina séu bruneta?

Cimpoiasiu: Bruneta.

Anastasi'a: Ochii ei?

Cimpoiasiu: Caprí.

Anastasi'a: Ce mai gustu prostu, a iubi ochii caprí! Avea peru frumosu?

Cimpoiasiu: Peru bogatu si tufosu, ce undulá cu voluptate pe umerii ei de marmore.

Anastasi'a: Destulu, destulu! ~~Nu mai incapa~~ nici o indoiéla. Barbatulu meu devení infidelu! Nefericit'a de mine. Pentru aceea doriá dara dinsulu cu atâta caldura sê vina a casa, ca sê-si véda draguti'a. Nu! Acestu cuventu frumosu nu se póte aplicá la asemenea fintie degradate. Ea e o miserabila. Si elu... A, eu lu-iubescu pré multu; de aceea sum atâtu de nefericita. (Cade plangându in bratiile amicei sale.)

Amali'a: Nu desperá, iubít'a mea! Incurcatur'a se va desvelí acusi. Se póte câ domnulu acél'a nici nu e consortele teu. (Catra Cimpoiasiu.) Domnulu meu, te rogu ascépta nitielu in odai'a laterala, pana ce va vení domnulu, cu care doresci a vorbí.

Cimpoiasiu: Cu bucuría. Me dóre, onorabila dómn'a, câ ti-am causatu acést'a neplacere! (Ese.)

SCEN'A V.

Anastasi'a si Amali'a.

Anastasi'a: Iubit'a mea, raspunde-mi cu tóta sinceritatea!

Amali'a: Intréba-me!

Anastasi'a: Sum eu frumósa?

Amali'a: Ce mai întrebare? Esti ca o juna primavéra.

Anastasi'a: Am eu farmeci?

Amali'a: De-asíu fi barbatu, numai pe tine te-asíu dori de socía.

Anastasi'a: Ce dîci despre tali'a mea?

Emiliu Ollivier.

Amali'a: E admirabila. Ori cine te vede, re-mane incantatu.

Anastasi'a: Si ochii mei?

Amali'a: Sunt atâtu de frumosi, încâtu de acestia n'am mai vediutu!

Anastasi'a: Ce folosu, déca nu sunt caprîi? Barbatului meu i placu ochii caprîi. Dar perulu meu?

Amali'a: Perulu teu n'are parechia in totu giurulu acest'a, încâtu noi tôte ti-lu invidiâmu.

Anastasi'a: A, nu. Eu nu sum frumósa. Iérta-me sê nu-ti credu. Tu vrei numai sê-mi lingusiesci, sê me mangaiu in câtu-va. O, de asiu fi frumósa, barbatulu meu m'ar iubi cu sinceritate. Elu ar fi fidelu, si n'ar avé pe alt'a afara de mine. Dar o sê-mi resbunu! Si resbunarea va fi grozava! Hah miserabila, sê te vedu numai odata, voiu scóte ochii tei indata cu unghiele mele. Asié i-asiu scóte toti, toti! Hah! (Alérga catra usia, cu unghiele incelestate, acolo intelnesce pe barbatulu ei intrandu.)

SCEN'A VI.

Totu acele si Rusiavanu.

Rusiavanu: (suprinsu.) Hahaha! Ce gluma e acést'a! Curiósa primire mi-faci. Secretele vós-tre de siguru nu s'au pronunciatu in favorulu meu.

Anastasi'a: Hah, infidelule! (Cade in unu fotelu.)

Rusiavanu: Infidelu eu? E gluma ast'a séu realitate? Ce ti-a plesnitu prin minte, Anastasia!? Nu potu sê me retienu de risu. Hahaha!

Amali'a: Nu ride, domnulu meu! Serman'a Anastasi'a se simte adancu ofensata si nefericita! Trebuie s'o mangaiâmu si sê-i alinâmu dorerea!

Rusiavanu: Dar vorbesci dta seriosu?

Amali'a: Pré seriosu!

Rusiavanu: Asié dara nu te intielegu. Rogu-te explica-te!

Anastasi'a: (sarindu din fotelu.) Cine a sie-diutu in casuti'a aceea din Valceni.

Rusiavanu: Nu scíu nimica de cas'a aceea.

Anastasi'a: Nu? Sê ti-o revocu dara eu in memoria! Cas'a zace la capetulu satului, in midiloculu unei gradine frumóse; josu in fundulu gradinei sierpuesce unu riu mititelu, murmurandu floriceleloru siópte misterióse. La umbr'a arboriloru tufosi inse lun'a audí siópte si mai imbetatórie. Unu barbatu si o féta de 17—18 ani... A, cine a fostu fét'a acést'a miserabila.

Amali'a: Liniscesce-te, amic'a mea, liniscesce-te!

Anastasi'a: Nu! Vreu sê scíu, cine a fostu fét'a acést'a nerusînata.

Rusiavanu: Curiosu! Doi amorosi se intelnescu intr'o séra la luna, ei vorbescu, sioptescu...

Anastasi'a: Da, sioptescu!

Rusiavanu: Si tu me intrebi, cine efét'a aceea fericita?

Anastasi'a: Miserabila.

Rusiavanu: De ce sê ffa ea miserabila?

Anastasi'a: Inca o aperi!

Rusiavanu: De ce nu? Eu n'o cunosc.

Anastasi'a: A, tu o cunosci pré bine.

Rusiavanu: Ba.

Anastasi'a: Are talia nalta, e bruneta, perulu ei unduléza frumosu pe umerii ei de marmore, ochii ei sunt caprîi, audi ochi caprîi!

Rusiavanu: N'am vediut'o in viéti'a mea!

Anastasi'a: Din contra, ai vediutu-o pré de multe ori.

Rusiavanu: Eu?

Anastasi'a: Da.

Rusiavanu: Cum asié?

Anastasi'a: Asié, câ acelu barbatu, care vorbiá si sioptiá cu fét'a in serile de véra...

SCEN'A VII.

Totu aceia si Cimpoiasiu.

Anastasi'a: Mai poti negá.

Rusiavanu: Ce?

Anastasi'a: (Catra Cimpoiasiu.) Poftimu, domnule, aice e domnulu, cu care dorisi a vorbí.

Cimpoiasiu: Me bucuru, domnulu meu, câ in urma dupa atât'a cercare potu sê te vedu si sê vorbescu cu dta!

Rusiavanu: Mi-pare bine, si stau cu nerabdare, acceptandu s'aflu caus'a dtale, carea te-a indemnatu sê vorbesci cu mine.

Cimpoiasiu: Apoi dta o scfi bine.

Rusiavanu: Eu?

Cimpoiasiu: Da.

Rusiavanu: N'am nici idea despre caus'a dtale.

Cimpoiasiu: Apoi nu me mai cunosci?

Rusiavanu: Nu te-am vediutu in vieti'a mea nici odata.

Cimpoiasiu: Dta glumesci.

Rusiavanu: Glumescce draculu. E bine, domnulu meu, spune-mi in sfirsítu, ce vrei cu mine, câ-ci n'am acuma timpu sê stau la povesti cu dta!

Iosifu Vulcanu.

(Va urmá.)

*) In publicatiunea din nrulu trecut, in sírulu penultimu in locu de „Valceni“ sê se cetésca „Bradeni.“

Doine populare.

(Din pregiurulu Saliscei langa Sabiiu.)

I.

Pe délulu Secelului,
Vine-mi dorulu badiului ;
Si-asié-mi vine de ferbinte,
Sê stau in locu m'asiu aprinde.
Cu atât'a am norocu,
Câ totu mergu, nu stau pe locu.
Bate ventulu de din susu
Sê tramitu badei respunsu ;
Sê iubésca 'ntr'alta parte,
Câ de mine n'are parte ;
Sê iubésca, sê pârlésca
Si la min' sê nu gandésca !
Câ eu gelescu de pârlésca,
Si la elu nu mai gandescu.
Bate ventulu de din susu,
Sê tramitu badei respunsu,
Eu respunsulu i-l'am datu,
Câ de iubitu m'am lasatu.
Bate ventulu de la campu,
Tôte florile s'au stinsu,
Si-a remasu o buruiéna,
Ne vestedîta de iérna :
~~Accea candu s'a aprinde,~~
Nime nu mi-o pôte stinge,
Far' anim'a mea candu plange.

II.

De cine mi-i doru si sete,
Eu mi-lu vediu, elu nu me vede,
Câ-lu perdui prin iérb'a verde.

III.

Serman'a anim'a mea,
Multu-i gelnica si ea,
Si la dusmani totu le pare
Câ nu-mi e gelnica tare.
Serman'a anim'a mea,
Multu se scalda 'n voia rea,
Si la dusmani totu le pare,
Câ nu mi se scalda tare.

IV.

Buna sér'a doi voinici,
Nu mi-ati vediutu mandr'a p'aici ?
O-am vediutu trecea la vale,
Cu desagii pe spinare
Ducea neichii de mancare.

V.

Scii tu mandro ce ti-am spusu
La sapatu de cucurudiu,
Sê-ti faci iie de anglie
Sê-mi fii draga numai mie ;
Dar tu mandro ti-ai facutu
O iie de iérba verde
Sê fii draga cui te vede.

VI.

Fruandia verde merisioru,
Mei baditia puisioru,

De-ai fi umblatu frumusielu,
Precum esti de voinicelu,
Nu te aflá puiu de omu,
Candu dormiá nóptea prin somnu ;
Dar ai umblatu sdropiatu,
Tiér'a, lumea te-a aflatu,
Câ ai mandrulitia 'n satu.

VII.

Dragostea de capetatu
Ca pana de cumperatu,
Care-o cumperi potoresce,
Si candu sê manci nu mai este.

VIII.

Reu me dóre anim'a,
Dupa mandr'a serac'a ;
Reu me dóre limba 'n gura,
C'a remasu mandr'a singura ;
Reu me dóre limba 'n gatu,
C'a remasu mandr'a plangêndu.

IX.

Ochii mei cei mieriuti
Vedé-v'asiu din capu esîti,
C'a fostu diua, n'a fostu nópte,
Si v'am datu lumea 'nainte,
Sê-mi iubiti unu omu cu mînte ;
Si voi mie mi-ati alesu,
Unu firu verde de ovesu,
Unu uritu sê nu-lu mai vediu ;
Unu firu verde de secara,
Unu uritu din alta tiéra.

X.

Eu me ducu, codrulu remane,
Plange frundi'a dupa mine.
Dupa min' nu plange nime,
Câ de-oiu fi facutu vr'unu bine,
L'oiu luá acum cu mine,
Si de-oiu fi facutu vr'unu reu
L'oiu trage cu capulu meu.

XI.

Fruandia verde bobu si linte,
Descununa-me parinte,
Sara ochii de la tine
L'ai vediutu câ u-i de mine !

XII.

De uritu m'asiu duce 'n lume
Dragostea capu mi-lu pune ;
De uritulu m'asiu duce 'n tiéra,
Dragostea m'aduce éra.

XIII.

Câtu-i frundiuti'a sub pomu,
Nu-i ca uritulu de omu,
Câ-lu visedi nóptea prin somnu ;
Si me 'ntorcu catra parete,
Si totu uritu mi-se vede.

Culese de

Anastasi'a L.....

SALONU.

Insirate-margarite.

III.

27. dec. 1869.

Fratîore!

Unu amicu află odata pre Virgiliu cufundatu in cetirea unui vrafu de nisce manuscrite vechie.

— Ce faci, fratîore, lu-intrebă amicul?

— Cantu nesce grauntie de auru in vechiturele aceste, — responde Virgiliu.

Virgiliu cetia operele poetului Eniu, si grauntiele de auru, ce le caută elu, erau cuvintele si spresiunile vechie, cari acuma esise din usu.

Virgiliu se pregatia la grandios'a opera, care ni-a lasatu-o, la Eneid'a.

Câte cuvinte si spresiuni inechite n'a reinviatu Virgiliu in Eneid'a lui? Si câtu farmecu n'a versatu aceste in limb'a acestui poetu intre poeti. Limb'a lui in tota form'a a remasu neimitabila!

Dar eu nu voiu sê scriu critic'a Eneidei. Voiu sê scriu numai despre noi si peccatele nostre, sub a caroru greutate s'ar desielă o mare turma de tiapi, — deca adi ne-amu mai poté incarcă peccatele in spatele tiapiloru ca in timpul biblicu, atâtu sunt de multe si grele.

Ce dîci fratîore? Deca preste vre-o câte-va dieci sêu sute de ani, s'ar nasce si la noi unulu cu gustulu lui Virgiliu si ar incepe a caută prin volumele literaturii nostre de astadi dupa grauntie de auru, ce cugeti, ce ar află?

Te lasu pre unu momentu sê-ti tragi socotela si sê-ti dai insu-ti respunsulu. Sum siguru, că vei fi de o parere cu mine. Românii viitori, cari voru caută pre Românii de adi in literatur'a actuala, nu voru află inca decătu pre fratii francesi, pre germani si ce este mai multu, chiar si pre locutorii insulei Gosen — pre jidani, ér pre Romanu lu vei află numai dupa mare ostenela, pititu in câte unu anghiuletiu. Pentru acést'a inse te vei recompensă cu altu ce-va. Ceea ce nu vei află la alte popóre si in alte literaturae, vei află la Românii de adi si in literatur'a loru: *cosmopolitismulu*!

Scii, fratîore, ce insemnéza si cum se intielege acestu cuventu la noi?

Permite mi a-ti impartesî esperinti'a mea.

In vieti'a politica-sociala: a suferi sê intre in cas'a ta si la mės'a ta, acel'a ce te pandesce cu pumnariulu sub sora pre tôte căile, te invidieza pentru că poti si tu respiră aerulu liberu a lui Ddieu, si tinde a-ti rapî tóta bucurat'a — insemnéza *cosmopolitismu*!

A suferi sê te insulte, sê te batjocuresca pe tôte tonurile si prin tôte respantie, sê clevetesca lumei că esti selbaticu, dar fricosu, că esti hotiu, că esti teciuariu, lenesiu, demoralisatu s. a. — si acest'a insemna *cosmopolitismu*!

A inaltia si indomnedief, a recomandă si chiar obtrude totu ce este strainu, si din contra a dejosi, a batjocuri si a incercă se alungi totu ce este romanu: aspiratiuni, cugetări, idei, legi, datine, institutiuni, si totusi a traî numai cu aceste si din aceste: acést'a inca insemnéza *cosmopolitismu* si inca *puru cosmopolitismu*!

In literatura: a trage ideile romanesci pre capte francesce, germane, si a plagia de ici de cole, si apoi cu aerulu de mare invetiatu, a strigă Romaniloru, că totu ce au cugetatu si au facutu ei pana aci, sunt nesce jocarii, si numai deca vomu scrie si vomu cugetă ca *nemtii sêu francesii* voru poté sê devina si ei mari *Romani*. Acest'a, frate, este supremulu gradu de *cosmopolitismu*!

Fara cosmopolitismu, Românii sunt pierduti! Acest'a este cuventulu de salvare a *parabiloru* romani.

Germanii voru sê impinga cu incetulu ideile. spiritulu, datinele si cultur'a germana pana in fundulu Africeii, Englesii, mai sciu eu pana unde!

Si cum numescu ei acést'a tendintia? *Cosmopolitismu*!

Va sê dîca: cosmopolitismulu insemna a desbraca pre unu poporu de individualitatea lui si a-lu versă in altulu mai mare, mai tare.

Pentru ce atătia pitici? Mai bine unulu sêu doi, dar tari si mari.

O voi, lei-paralei, câtu de scurta este vederea vós-tra! Câti sunteti de copfi!

Ve junghiate inși-ve cu cutitululu cu care voiti sê mancati!

~~Boboci de gâsca, cari smulgu din érba si cadu pre spate!~~

Ei! dar lasasemu pre Virgiliu cautandu grauntie de auru in vrafulu scrieriloru lui Eniu. Unu Virgiliu romanescu va fi scutitu de acést'a ostenela desiérta.

Enii nostrii, credu, că se ingrigescu pentru Virgiliu altoru popora, — că-ci la Romani nu-si potu face nume.

Si eu, frate, urmandu esemplulu, ce ni l'au datu doi poeti d'ai nostrii, cari ei inși-si si-au tradusu poesiele in francesca, si le-au imbulditu pre ici pe cole, in fine mi-voiu traduce aceste margarite in un'a din limbetele cele cosmopolite, ca nu cumva sê pieru la nisce d'alde de Romani, si lumea cea mare sê nu soia ce geniū a pierdutu in mine si in lucrurile mele scrise in o limba obscura, cum este cea romana!

Ddieu sê-mi ierte peccatululu acest'a, si de me va aruncă pentru elu in cadu — me voiu mangaiă, că voiu fi cu *connatiunatii* mei la unu locu!

Asié va sê fia — ad graecas calendas!

Radu Nasturelu.

Curierulu modei.

— Pest'a 18 ian. —

Am vediutu o multîme de vestminte pentru baluri, — care de care mai frumöse.

Nu sciamu, care ni place mai multu.

La descrierea vestminteloru de baluri, avemu sê insemnâmu acea noutate importanta, că acele vestminte se gatescu din tarlatanu si gaze de diferite colori, — inse mai multe vestminte se gatescu din metasa grea si usiöra de colorea rosa, vëneta, alba, verde deschisa si din Tafotas galbenu deschisu,

Noi inca suntemu de parerea, că vestmintele de baluri sê se gatesca din metasa.

Pentru ce? ne voru întrebá onoratele nstre cetitrie.

Vomu raspunde.

Se scie de comunu c vestmintele gatite din tarlatan su din ori ce materia usira ctu sunt de neconomice, cta tortura au de multe ori damele in jocu rumpendu-se atare increttura, — si in cele mai multe casuri snt silite a-si rumpe garniturile vestmintelor. — Unu astu felu de vestmentu nu se pte intrebuinti dectu la unu balu.

Unu vestmentu de metasa inse se pte intrebuintia o irna intrga — la mai multe baluri.

Cum?

Numai decoratiunile se stramuta — ta respunsulu.

Vestmintele de metasa nu au trebuintia de multe decoratiuni, — cte-va incretture nue, o tunica bine croita r dinapoi unu buchetu din prime su ceva garnitura de dintele si ta, e strafmatu.

Ni-a placutu multu unu vestmentu de metasa galbena, pe din josu cu unu sru de incretture late, r de a supra increttureloru pana la spacelu se intindea unu sru de rche galbenu. Garnitur'a spacelului r din due sre de rche-uri, si intre aceste sre, precum si intre cele de pre rochia erau mai multe buchete din verbena rosia, cari decorau multu colrea palida a vestmentului.

Nu ne poteam mir indestulu la unu frumosu vestmentu, gatit din gaze deschisu-verde, de due part cupusitu cu lilione de apa si frundie de irba verde, r rochi'a decorata cu incretture usire de colro verde si alba.

Vestmintele gatite din tarlatan albu inca sunt frumoe, ori s se gatsca numai albe, ori s se decoreze cu diverse colorii.

Unu vestmentu din gaze-ros'a, cu incretture de dintele, cu tunica din gaze-ros'a si cu garniture de gaze inca r unulu din cele mai frumoe vestminte de baluri.

Despre celelalte vestminte de baluri — in numarul venitoriu.

CE E NOU?

** (*Carnevalulu s'a inceputu.*) si in anulu acest'a va fi destulu de lungu, ca junimea dantitoria s-si pta petrece ctu de multu, si suntemu convinsi c va si intrebuinti acestu favoru alu carnevalului presinte. Numai un'a amu dori, ca adeca aceste petreceri s fia instte de scopuri filantropice. Lipsese nstre sunt nenumerate, si astu-felu si scopurile filantropice potu s fia multe; noi inse ni lumu voia s indegetmu, c fondarea unui teatru natiunalu de dincce de Carpati este un'a dintre cele mai ardinte necesitti. Amu dori dara din adnculu animei nstre, ca in tte orasiile si stele romanesci s se arangeze cte o petrecere in folosulu fiitorului nostru teatru natiunalu. Junime romane, speranti'a natiunii, apelmu la zelulu teu natiunalu, si ni place a crede, c vcea nstra nu va resun in sedaruu!

** (*Dlu Alesandau Romanu.*) redactorulu diariului „Federatiunea,” marti in 18. ianuariu a intratu in prinsre la Vatiu. Precum se scie, dsa — pentru delictu de presa — e condamnatu la inchisre de unu anu si pedpsa de 500 fl.

** (*De la Asociatiunea transilv.*) primimu insciintarea, c comitetulu — avendu in vedere decisiunea

adunrii generale tienuta in Siomeut'a-mare — a decisu s se formeze despartieminte cercuale, adeca comitete filiale, in tte acele districte, comitate si scaune, a supra carora se estinde dupa statutele Asociatiunii teritoriulu acesteia.

** (*Primari'a Bucuresciloru*) a datu unu balu la 8 ianuariu in onrea Dmnei. Balulu s'a deschisu la 10 re. Cadrilulu de onre s'a dantiatu astu-feliu: Mari'a Sa Dmn'a cu dlu primariu, si M. Sa Dmnulu cu dmn'a primarsa. Sal'a r arangiata splendidu.

** (*Istorira de la Bucuresci.*) Isvorulu „Informatiunile Bucurescene.” Dmnulu X... dejun la 11, si esndu de a casa la 12, asigur intre due sarutri pe iubit'a sa coconitia, c merge la trebi la Ploiesci, dcandu, c pte nu va pot s se reintrne dectu numai a du'a di. Dlu X. la r'a 2³/₄ se afl la gar'a calei ferate Giurgiu. Cine-va l'ar fi potutu ved cumperandu interioru due bilete de clas'a prima. Zing, zing, zing! sun clopotielulu. Veghiatorii dau navla la vagne, dlu X. e urmatu de o misteriosa dama cu velu desu pe ochi. Dlu X. deschide unu vagonu spre a intr cu dir'a... Ce surprindere! In vagonu mai erau deja di caletori: nevst'a dlui X... si dlu... Se spune, c proiectat'a caletoria s'a amanatu de ambele parchi, si c va result a intielegere la tribunalu.

** (*Serat'a literaria musicala*) a junimii romane studise in Orasta — despre care mai vorbiramu — s'a tienutu dupa urmatoriulu programu: 1, Premiulu lui Mihai Eroulu, poesa de Iosifu Vulcanu, declamata de Ionu Popu stud. cl. VIII; 2, Pe o stanea ngra, de Bolintinianu, cantata de corulu societtii; 3, Sboratoriulu, de Eliade, declamata de Corneliu Comanescu stud. VIII cl.; 4, Lizisir'a, de Sionu, cantata de corulu societtii; 5, Necasulu Umoristului, de I. Vulcanu, declamata de Emiliu Rozoru stud. VIII cl.; 6, Nebunulu, traducere libera dupa Petfi de Corneliu Comanescu, declamata de traducetoriulu; 7, M'a tramisu maicut'a, cantata de corulu societtii; 8, La Ardeleni, de Lapedatu, declamata de Petru Trutia stud. VII cl.; 9, Eu aveam odata, cantata de corulu societtii; 10, Caputulu meu, de Branger, (trad. de I. Vulcanu,) declamata de Ioachim Langu stud. VIII cl.; 11, Balcescu murindu, de Alesandri, cantata solo de Petru Trutia; 12, Unu june romanu mortu in Parisu, de Bolintineanu, declamata de Ciriacu Nistoru stud. VII cl.; 13, Reintrcerea in patria, de Pelimonu, cantata solo de Corneliu Comanescu; 14, Mod'a de acuma, de I. Vulcanu, declamata de Norbertu Siandoru stud. VII cl.; 15, Me dusei a sra 'n satu, cantata de corulu societtii; 16, Nu desperati! de I. Vulcanu, declamata de Georgiu Stoianu stud. VII cl.; 17, Haid' s dmu mana cu mana, de Alesandri, cantata de corulu societtii; 18, Unu devotamentu familiei Hurmuzachi, de Andreiu Muresianu, declamata de Petru Trutia; 19, June romane, cantata de corulu societtii; 20, Glasulu viitorului, de Fabianu, declamata de Corneliu Comanescu; 21, Imnu natiunalu, cantatu de corulu societtii.

** (*Domnisir'a Constanti'a Dunc'a*) ni tramite urmtoriele sre: Dmnulu meu! In interesantele corespundintie ale dlui C. S. Stanescu ce publicati, s'au stracoratu cte-va rnduri eronate relative piesei mele. Rectificarea, ce am a face, este, c dram'a mea intitulat: „Fiecele amorului,” este o *opera de imaginatiune*. Dorerile ce vediu in giurulu meu mi-au inspiratu-o. Nimene n'are nici a caut, nici a afl aventure si fisio-nomie reale in dins'a. Intiegeti, dle redactoru, c ast'a

mica observatiune nu este facuta cu intentiune d'a atinge talentulu séu meritele corespundintelui dvóstre; cá-ci, o scíti, eu am fostu totu-de-una cea d'antáiu ce am admiratu acelu talentu si acele merite, si am exprimatú acea admiratiune de câte ori mi s'a presintatu ocaziunea d'a vorbi séu de a scrie despre eminentulu nostru artistu. Primiti, ve rogu, domaule redactoru, simtiemintele de amicia si consideratiune ce ve pastrediu. Bucuresci 1/13 ianuariu 1870. Constanti'a Dunc'a.

** (Hymen.) Dlu Teodoru Popu proprietariu mare de Chechesiu in Banatu si-a incredintiatu de fitóri'a socia pe frumós'a dómna Ofeli'a Popoviciu veduvita Ratiu, din Cacova langa Oravitia. Ceriulu sé reverse binecuventarea sa a supra acestei insocíri!

= (Necrologu) Sicula (cottulu Aradului) 28 noy. Astadi petrecurámu la momentu pe preotulu Georgiu de Bosco, repausatu in alu 68 anu alu vietiei, 42 alu preotiei. Veduvu din 22 mart. 1849. A fostu 32 de ani parocu in Fecete-To (cot. Biharei) dar renuciandu de la functiune, s'a mutatu la noi, avendu-si averea de a sustiené si fara de oficiu. Lu gelescu fiii: Flóre, casatorita Novacu; Ioanu; Iosifu; Elisabet'a, casatorita Dronc'a; Mari'a, casatorita Suciú, este dómna de nume bunu in scrierile romane beletristice si poetice; ginerii: Eutimiu Novacu, Georgiu Dronc'a Petru Suciú; nurorile: Flóre Bun'a, An'a Bogdanu, precum si 17 nepoti si doi stranepoti, apoi fratele seu Demianu de Bosco, si sora sa Mari'a de Bosco. La inmormentare l'a petrecutu multíme de poporu, avendu multi amici si cunoscuti numerosi, cari toti lu deplangu cu dorere. Natiunea a perdutu unu natiunalistu fórte zelosu, clerulu pre unu barbatu luminatu, societatea pe nnu parinte de modelu prin educatiunea ce a dat'o familiei sale, desi mai numai singuru portá acésta sarcina cáci i repausá socia de timpuriu. Amórea si stim'a comuna, ce si-a castigatu prin virtutile sale, ne face sé-lu avemu pururia in suvenire. Fia-i tieren'a usióra si memori'a eterna! („Alb.“)

** (Necrologu.) Cu dorere inregistrámu mórtea unui bunu fiu alu natiunii. Georgiu Fauru cetatianu in Lipov'a a repausatu in 5 jan. in etate de 51 ani. Fia-i tierin'a usióra!

Literatura si arte.

** (Unu opú de mare importantia) a iesítu dílele trecute de sub tipariu la Bucuresci. Acést'a e: „Vieti'a, operile si ideile lui Georgiu Síncái din Síncá.“ Discursu de receptiune de A. Papíu Ilarianu, si responsulu de Georgiu Baritiu. Pretiulu 1 fl.

** (Diuarinlu germanu „Osten“) a publicatu in lun'a trecuta o novela tradusa din limb'a romana. Inregistrámu acést'a cu atátu mai bucurosu, cá-ci novel'a aceea a aparutu pentru prima-óra in fói'a nóstra. Titlulu ei este „Caderea Timisiane“, si e scrisa de junele nostru poetu Iulianu Grozescu.

Ajutóricile damelora romane pentru Tofaleni.

IX. Absentandu câte-va septemani de la redactiune, numai acuma potemu publicá urmatóri'a epistola:

Chiseteu 20 dec. 1869.

Stimate dle redactoru!

Dómna Teodor'a Brendusiu nascuta de Serbu, si subscris'a ca colectante, avemu onóre a vi tramite aci

13 fl. 50 cr. v. a. pe séma nenorocitoru Tofaleni, Belintiu de la Dnele: Mari'a Nedelco 2 fl, Ecatarin'a Novacu, Ecatarin'a Bratescu câte 1 fl, dr'a Elen'a Ferbinte 1 fl. — Dinu Satulu-micu: Dn'a Sofi'a Vladu n. Radulescu 1 fl. — Din Chiseteu: Dnele: Ecatarin'a Berariu, Emili'a Cadariu, Ecatarin'a Weinberger 1 fl, Dr'a Emili'a Lövy 1 fl. dn'a Teodor'a Brendusiu 1 fl, dr'a Elis'a Siepetianu 1 fl, si dn'a Iulian'a Cadariu 50 cr.

Avendu a ve rogá st. dle redactoru, ca acésta sumilitia sé binevoiti a o transpune la loculú menitu, re-manu

Alu dvóstre

stimatória

Elis'a Siepetianu.

Sum'a de 13 fl. 50 cr. adausa la sum'a 138 fl. 2 cr. publicata in nr. 50 alu foii nóstre, vedemu cá la redactiunea nóstra a incursu pentru ajutorarea Tofalenilor 151 fl. 52 cr. care s'a tramisu spre dispositiunea comitetului din Muresiu-Osiorheiu.

Contribuiri

pentru infintiarea unui teatru natiunalu alu Romaniloru de dincóce de Carpati.

Buda-Pest'a 3/15 ian.

Domnule Redactoru!

Subsemnatii juni romani intruniti in preséra anului nou, au cugetatu, cá cu nimica alt'a nu aru poté inauguré anulu venitoriu mai bine, decátu prin inceperea infintiárii unui fondu alu teatralu romanu natiunalu, acést'a scóla a moralitáti si a virtutiloru strabune, deci invapaiati de zelulu si doiosi'a de a vedé o data cá si natiunea romana ciscarpatira posiede unu asemenea templu natiunalu au oferitu urmatóricile sumulitie mice la aparintu, dar urmati fiindu de toti fiii natiunii potú sé créscá la milioane, si atunci natiunea nóstra de nou va sé infloreasca. Contribuitorii sunt:

Alesiu Olariu 5 fl, Ionu Porutiú 1 fl, Simionu Botizanu 1 fl, Ioanu Vlassa 1 fl, Gulieltu Hangea 1 fl, Ioanu Mustetiú 5 fl, N. Nascutiú 2 fl, N. Ioanoviciú 1 fl, Balassan 1 fl, Simionu Margineanu 50 cr, Fr. Longinu 50 cr. Ér suscrisulu 10 fl. Suma 29 fl.

Alu dtale etc.

Simionu Calutiú.

Din strainetate.

△ (Unu reclamu curiosu.) Cu câte-va díle mai nainte, foile englese au publicatu urmatoriulu anuciú: „Iubitulu meu Charlinu! Anim'a-mi este sdrobotita. Vínú cu de graba, am sé vorbescu cu tine ceva fórte importantu. Te asteptu in espusetiunea animaleloru. De la dóue óre me vouu aflá in ferést'a pravaliei de sub numerulu 59. Speru cá nu me vei face sé te asteptu multu timpú. Asié dara, iubitulu meu, cá vei veni? Remanu a ta — Laura.“ — Acést'a inca nu e nimicu, pentru cá astu-felu de anuciuri se potú ceti in tóta diu'a prin foile englese, — dar finea e mai interesanta. — De sine se intielege, cá multi s'au presintatu la feréstr'a pravaliei de sub numerulu cincí-diecí si nóue, si preumblanduse susu si in josu asteptau cu neastemperu ivirea Laurei lui Charlin. — Inse dupa o lunga asteptara incepura

a înțelege, că sunt pacaliti, li-au fostu rusine a se departa cu man'a gola, pentru acea toti intrara pre rondu in pravalia si cumperara câte ce-va. — Dupa departarea lor, negociatoriulu si-frecă manile cu indestulire murmurandu: „Diu'a de adi a fostu tare buna! Ore cu ce a-si mai pôte insiolă pre nebunii acestia!“

△ (*Traupmann*.) ucigatoriulu de la Pantin, a prezentatu imperatului unu recursu de nulitate, inse imperatulu refusă de alu primî. — Diuarele francese se ocupa multu de dinsulu, — in tôte dîlele se publica câte o anecdota séu vre-o istoriăra despre Traupmann.

△ (*Diuarele de la Paris*.) ne spunu, că dîlele trecute s'a arestatu unu omu, care se aretă adesu nôptea pe la locuinti'a ministrului de justitia. Fiindu întrebatu, marturisiă fapte ce se pareau a fi in contradicere una cu alta, — in fine dechiară francu, că dinsulu inca e complicele lui Traupmann. — Se aruncă apoi in genunchi si se rogă sé nu i se ie viéti'a, că-ci dinsulu se va îndreptă. — Fû dusu apoi in închisórea numita Mazas. — Sciri mai detaiate nu am cetitu inca.

△ (*In Brusel'a*.) de optu dîle in cöce in tóta diu'a se reprezinta o drama in cinci acte cu titlulu „Dram'a de la Pantin.“ — Toti aceia cari au rolu in procesulu lui Traupmann, au rolu si in acestă piesa. Numele persóneloru este stramutatu; pentru esemplu in locu de Kinck este „Kintche“, in locu de Traupmann séu Tropmann, cum lu-pronuncia Francesii, este „Koppmann.“ Acestă piesa se reprezinta cu multu efectu si teatrulu e plinu totu-de-una.

△ (*Confesorii in istoria*.) Marturisirea a luat unu nou aventu prin iesuitulu Loyola. — Iesuitismulu a prescriu legi deosebite pentru cei ce erau incredintiati cu conducerea principiloru. Aceste regulaminte s'au reveditu in anulu 1602 si se numira „Monita secreta.“ Scopulu acestoru legi eră: a guverná lumea prin confesiune. Admonitiunile secrete erau fôrte curiöse. De esemplu, capu 2 art. 7 suna astufelu: „Favorulu princese-loru se pôte castigá pré usioru — prin fetele loru de odaia — este consultu dara a castigá simpati'a acestoru din urma, că-ci atunci se potu descoperi cele mai mari secrete ale familieloru.“ Art. 10 suna astufelu: „Trebuie sé aretâmu, că noi predominâmu preste celelalte orduri preotiesci, — pentru acea dispensatiunile pentru casetoria iertârile de pecate si altele sé le dâmu câtu mai iute căci astu felu vomu avé multi de obligati.“ Asemene svaturu se potu ceti si in art. 3 si 4, in cari se mai spune cum trebuie sé converseze preotii cu domnii cei mari; séu in art. 6, unde se descrie cum se pôte castigá, favorulu veduveloru avute.“ — Ca societatea iesutiloru s'ê devina câtu mai avuta, e de trebuintia a lucră pentru nimicirea casetorieloru. Iesutii aveau mare popularitate si erau fôrte abili in realizarea acestoru legi. — Unde nu poteau realizá scopulu loru cu vorbe bune si viclania, acolo se folosesu de amenintâri, — ba in cele mai multe casuri — de fortia. — Carolu alu V, imperatulu Germaniei si rege alu Spaniei avea in fia-care dî altu confesoru. Pre unulu dintre acestia, a nume pre Carranza episcopulu de la Toledo. iesutii lu-acusara de eresia, pre sucesorulu seu pre Petru Soto lu-trasera la incuatiune; asemene sôrta a avutu si Ioanu de Regla, pre care iesutii lu-acusara, că elu partinesce luteranismulu. In fine Carolu alu V, alese de confessoru pre Ioanu Ortega, — inse elu n'a voitu sé primésca rar'a onóre. „Nu-ti fi a frica de consciinti'a imperatului — dîse Carolu alu V.“ — Unu iesuitu, care a fostu confesorulu lui Amandu Victoru alu II, regele de Sardini'a, la ulti-

mile respirâri se adresă regelui care lu-cercetă, cu aceste cuvinte: „Mi-ai datu multu bine, eu vreu sé ti fiu recunoscatoriulu. Te rogu, sé nu mai tieni confesoru dintre iesuiti; nu întrebă caus'a pentru ce te svatuescu, că-ci nu-mi este permisu sé ti-o spunu. Regele Victoru a primitu svatulu si nu a mai permisu ca scólele sé se guverneze de iesuiti.

△ (*Principele Petru Bonaparte*.) Unu telegramu din Paris, ni anuncia, că principele Petru Bonaparte a comisu omoru. — Despre acestu omoru diuariulu „Constitutionelu“ scrie urmatoriile: „Principele a adresatu o epistola catra Rochefort, redactorulu diuariului „Marseillaise“, in care lu-acusa pentru că unulu dintre colaboratoriului l'a vatematu intr'unu articlu. — In diu'a urmatoriã Noir si Fonvielle, ca secundantii autoriului acelui articlu s'a dusu la principele. — La întrebarea principelui, că ei sunt sierbii trimisi de Rochefort? Noir a respuzu principelui cu o palma preste fatia, ér Fonvielle a scosu unu revolveru. — Principele de locu luă unu pistolu si l'a descarcatu in Noir, la ce acest'a cadîu mortu. — Ollivier indata a datu ordinu ca principele sé fia prinsu si acestă procedura s'a acordatu si din partea imperatului. Cercetârile s'au inceputu deja.“ — Diuariulu „Marseillaise“ dîce, că principele, a palmuitu mai intâniu pre Noir si a descarcatu pistolu in elu si apoi si in Fonvielle si numai dupa acea si-a scosu si Fonvielle revolverulu. Fonville a voitu sé se departeze inse Bonaparte a mai descarcatu arm'a inca o data.“ — Diuarele francese ne presinte pe principele, ca pre unu omu fôrte sanguinicu si scriu multe istorióre din viéti'a lui.

△ (*Traupmann*.) Unu diariu de Paris ni spune urmatoriile: „Ucigatoriulu de la Pantin in demineti'a de la 19 l. c. la siopte ore si-a luat resplat'a, sentinti'a de mörte s'a executatu. — Despre ultimele lui mominte se vorbesce, că pe la mediulu noptii s'a scolat si a adresatu o epistola familiei sale. — Candu i s'a datu spre cunoscentia, că nu mai are ce sperá, a respuzu, că este gata, éra candu a zaritu pe calau a ingalfeditu. Parasindu închisórea se pareu tristu si nu vorbiá cu nime.

Felurite.

△ (*Emiliu Ollivier*.) Cris'a ministeriala din Franci'a in fine se termină dendu nascere unui ministeriu parlamentariu Emiliu Ollivier e barbatulu dîlei. Cine e acestu barbatu de renume mare? — Vomu insemná câte-va trasure din viéti'a lui. — Emiliu Ollivier e alu doile fiu alu neimpacatului republicanu Demosthene Ollivier. Fu nascutu la 2 iuliu 1825 in Marseille, unde a primitu prim'a educatiune. De aice s'a dusu in Paris unde frecuentă cursulu juridicu cu unu succesu emnente, si chiar la inceputulu revolutiunii din februaru se inregistră intre advocatii parisiani. — Pe timpulu revolutiunii tatalu seu inca s'a dusu cu amicii sei la Paris, si a medilocitu, ca fiulu seu, abié de 23 de ani, sé fia denumitu primu-comisariu in departamentulu de Rhone. — Tinerulu advocatu, vediendu-se asié mare domnu a si primitu postulu de prin comisariu, si indata s'a si mutat la Marseille. Se vorbesce, că acestu oficiu a fostu o mare greutate pentru dinsulu ne avendu practica, si asié mai tôte se indeplineau de betranulu Demosthene. — In Marseille nu si-a castigatu multi amici, pentru că se respandí faim'a, că dinsulu e unu omu fôrte vanu. La anulu 1838 fu denumitu la departamentulu

de Haute-Marne, inse nici aice nu a fostu multumitu. In anulu urmatoriu apoi s'a retrasu de pre terenulu politicu si éra s'a facutu advocatu. Ca advocatu si-a castigatu unu mare renume. Prin elocinti'a lui si prin lucrările sale pre acésta cariera a atrasu atentunea mai multura. In urmarea acesta, la anulu 1857 fu alesu de deputatu intr'unu cercu alu Parisului si ca atare, in de cursu de siese ani a fostu amicu de principiu deputatoru din stang'a Jules Favre, Picard, Henon si Darimon. — Cuventările lui Ollivier de atunci ne aréta, cá dinsulu nu e mare republicanu si cá e aplicatu a pactá cu imperatulu. La anulu 1863 s'a realesu, inse Ollivier s'a despartítu de opositionali. — Napoleonu a facutu pasi indata, ca sê-lu capete in partea lui, inse fara nici unu resultatu. Anulu trecutu nu a reesítu, cá-ci alegatorii lui nu erau multumiti cu portarea lui, cu tóte aceste elu nu a remasu ci candidà in altu cercu unde s'a si alesu. — Lucrările lui de atunci sunt cunoscute. Pentru ce s'a luptatu atât'a s'a si efeptuitu. A formatu unu cabinetu nou. Acést'a este pe scurtu vieti'a politica a lui Ollivier. — Diuariele adi se ocupa multu de dinsulu dar mai alesu „Figaro“ din Paris.

Pentru económe.

De a vapsi panz'a, cum e colorea inului (Leinferbe) pentru 12 coti.

Pune 3 $\frac{1}{2}$ de alaunu pisatu in caldare, tórna apa de ajunsu peste elu, si lasa pana se inferbinta, apoi pune panz'a inlauntru, mesteca de vr'o câte-va ori, o lasa sê fiérba o óra, sucesce-o apoi, si dupa ce s'a recitu o spala, ori o clatesce, dupa acea tórna alta¹apa própeta in caldare si baga panz'a inlauntru, candu e inca calda; pune grapulu acolo in vapséla, lasa sê se mai inferbinte odata, sucesce desu, pana candu incepe a fierbe; asta póte sê dureze o óra séu si mai multe, pana candu s'a vapsitu panz'a de ajunsu; apoi o clatesce dupa ce s'a racitu, si e gata.

De a vapsi panz'a galbinu-auriu (Goldgelb.)

Dupa ce ai vapsitu panz'a galbinu saffranu, trage-o de vr'o câte-va ori prin vapséla de Curcume, si vapséla va intrá indata in panza, curatia-o bine si fierbe-o cu sare de mare de Indi'a; dupa ce s'a recitu pucintelu vapséla acésta, vapsesce panz'a in ea si se va face galbena ca aurulu. Totu-si trebuie sê o tragi iute prin vapséla ca sê nu se pateze. Curcume sê fia pisata bine in piusióre.

De a vapsi panz'a galbenu (Isabellferbe) pentru unu cotu.

Pune panz'a sê se móie in alaunu pisatu, si tirigia alba cu apa de ajunsu, dar fierbinte, 12 óre. Dupa acea ca unu lotu de orleanu moiatu, si doi loti sapunu topitu; mesteca cu o nui'a de la matura sê se faca spume. Tórna in diua urmatorie apa in caldare, si o pune la focu, tórna orleanulu cu sapunu cu totu inlauntru, stracóra printr'o carpa de inu, cá-ci de va ajunge vre-unu stiuculetiu de sapunu la panza se patéza, las'o sê fierba cátu-va. Dupa ce ai varsatu vapséla de alaunu, tórna cealalta de mai nainte, lasa panz'a sê stea acolo, si o

invartesce prin vapséla. Fierbe intr'unu altu vasu unu lotu de Curcume pisatu, si dupa ce s'a vapsitu panz'a, trage-o éra prin vapséla, trebuie numai sê fia alba frumósa.

De a vapsi panz'a plaviu de fati'a capriorei (Rehfarbe) pentru 3 coti.

Fierbe $\frac{3}{4}$ $\frac{1}{2}$ alaunu, si $\frac{3}{4}$ taritie de grâu cu panz'a la unu locu intr'o caldare cu apa de ajunsu, ca o óra; si dupa ce s'a recitu o clatesce bine. — Dupa acea ia 12 loti gogosie de stejariu pisate, unu pundu de vitriolu, $\frac{1}{2}$ de pundu vapséla galbena din aschii de lemn de Brasili'a, tórnele la unu locu in caldare, lasa sê fierba o óra, apoi baga panz'a, déca s'au fiertu pune aschii-le de lemn de brasili'a, sucesce panz'a de vre-o câte-va ori prin vapséla si e vapsita.

Elen'a Baiulescu.

Gácitura de semne

de Avramu Stanca.

lai lu:u ;e\$au * * 'o —o+a, * * 'o —o+a o;o —ó+a,
;e \$a.u * * 'o * * a+e—i\$á +ua, a— .e al a! u;
lai lu:u :e\$au * * 'o ;i?á * * 'o ;i?á □—a, íó+a,
;e \$a.u * * —e o ,ii? .ia \$e—ea+ \$a .e a;o—alu.

\$—e;ealu, \$a e+ \$i ,i;e:a, \$a e+ \$i ?e, i ?o, a.a,
\$a a? □e—ii \$e—i! ei \$u +u, i.e. u?o, * * a.a.u;
la \$e—iu:u + \$ie ?ulai, +i a? !ali.—a ;a.a,
\$'ai ,o+ .u +i—e?á \$—u;a , \$e \$—u;u lai i? +ie:a.u.

Deslegarea gáciturei de semne din nr. 51.

Caletori din alta tíera,
Ce la casa mi-ati venitu,
Eu me rogu sê-mi spuneti dara,
N'ati vediutu pe-alu meu inbitu ?

Totu asteptu, dar insedara,
Asi cercá si nu sciu unde,
Ce se facu suspinu amaru,
De-atunci peptulu mi-lu patrunde.

Poesia poporala.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domniórele Luis'a Murgu n. Balcu, Mari'a Baritiu, Iuli'a Pap; si de la domnii Ioanu Lupu, Petru Savu.

Post'a Redactiunii.

Tölgyes. Epistol'a cu 26 fl. s'a predatu indata la redactiunea „Federatiunii.“

Beiusiu. Dni I. S. Floric'a si celalalte voru apare pe rondu. In anulu trecutu nu s'a potutu, pentru cá a lipsitu... nervus rum... Salutare!

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. Piati'a Pesciloru, Nr. 9.